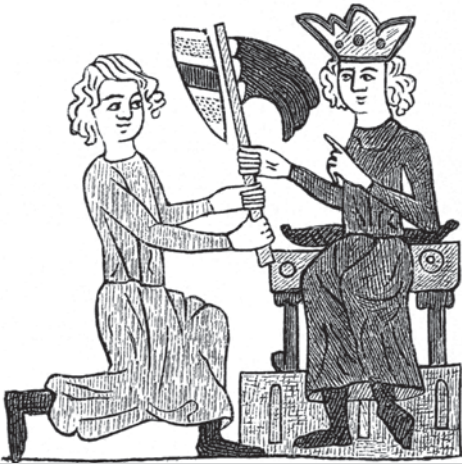

3 2

Theorie en lastige woorden les 2 – blad 1

Doel: Om te lezen

De leenheer en de leenman hebben elkaar hard nodig.

Leenheer en leenman

Karel de Grote was de belangrijkste koning van zijn tijd. Hij veroverde een rijk dat zo groot was als half Europa. Bij het bestuur kon hij wel wat hulp gebruiken. Daarom had Karel een slim plan. Hij gaf mannen van adel, de edelen, een gebied te leen. Daarom noem je deze edelen **leenmannen**. Het gebied dat ze moesten besturen was dus niet hun eigendom. Alle leenmannen moesten trouw zweren aan Karel de Grote, hun

leenheer. Namens hem spraken ze recht in hun gebied en zorgden ze voor orde en veiligheid. Ook leverden ze soldaten als de koning die nodig had. In ruil voor hun hulp mochten de leenmannen de boeren in hun gebied belasting laten betalen. Dat gebeurde niet met geld, maar met spullen. Van hun oogst en het vee moesten de boeren een deel afstaan aan hun heer.

de leenman

Edelman die land leent van vorst om het te besturen.

de leenheer

Vorst die land leent aan edelman om het te laten besturen.

trouw zweren

Beloven dat je je houdt aan wat je afgesproken hebt.

de belasting

Een deel van wat je verdient, moet je afstaan aan de heer.

Een boerensamenleving

Stel je voor dat je een boer was in het rijk van Karel de Grote. Dan moest je je heer altijd gehoorzamen. Omdat je een halfvrije boer of **horige** was, mocht je zijn land niet zonder toestemming verlaten. Het grootste deel van de week werkten de boeren op de akkers van hun heer of deden ze andere klussen. Ze hadden wat vee en verbouwden hun eigen voedsel.

Een deel ervan moesten ze ook als belasting afstaan aan hun heer. Spullen die ze over hadden konden ze ruilen met andere boeren. Geld hadden ze bijna niet, maar dat hadden ze ook niet nodig. Handel was er bijna niet in die tijd.

Horigen wonen en werken op het land van hun heer.

de horige

Halfvrije boer.

de handel

Het kopen en verkopen van goederen.

3 2

Theorie en lastige woorden les 2 – blad 2

Doel: Om te lezen

Met hun lichte, ondiepe schepen konden Vikingen overal makkelijk aan land gaan.

Mannen uit het noorden

Het leven van boeren en edelen werd soms ruw verstoord! Gevaarlijke mannen kwamen uit het noorden over zee. Thuis in Denemarken hadden deze **Vikingen** te weinig land en niet genoeg te eten. Daarom gingen ze met hun schepen naar andere landen, zoals Nederland. Daar plunderden ze huizen en kloosters, staken ze dorpen in brand en veroverden ze gebieden. Volgens hun geloof waren dit dappere

daden. Na hun dood wilden ze heel graag als stoere helden in hun hemel, het Walhalla, komen. Er waren ook Vikingen die liever handel wilden drijven of in onze gebieden wilden blijven. Van de mensen die er al woonden, namen ze ideeën en gebruiken over, bijvoorbeeld dat je ook in de hemel kunt komen door goed te leven. Daardoor werden ze christen en stopten met plunderen.

de Viking

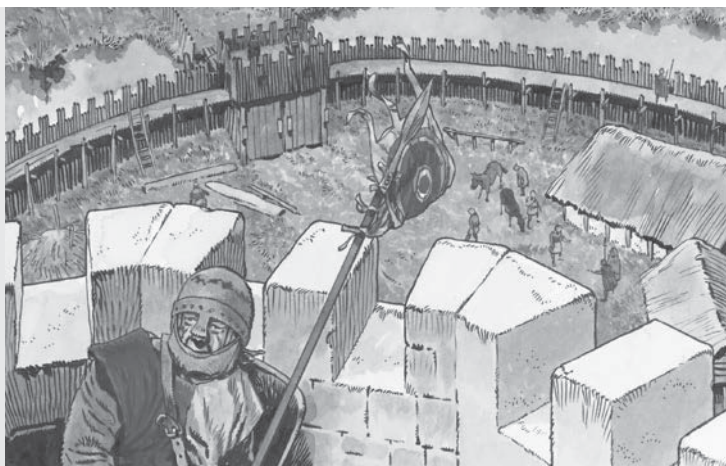
Naam voor iemand uit Scandinavië in de tijd van monniken en ridders (Noorman).

plunderen

Roven en vernielen.

Een veilig kasteel

Na de dood van Karel de Grote was er geen sterke koning meer in Europa. Steeds meer leenmannen vergaten dat ze hun gebied te leen hadden. Liever gingen ze zelf oorlog voeren. Langs de kust kwamen ook steeds meer invallen van Vikingen. Om hun bezittingen te beschermen, bouwden ze de eerste kastelen: houten gebouwen op een heuvel of met een gracht er omheen. Er was ruimte voor de stallen en de paarden. Ook de horigen en het vee konden hier schuilen. Later werden kastelen steeds sterker en veiliger. Een echte **burcht** had stevige torens en dikke muren met daarop extra stukken muur: **kantelen**.

Een kasteel was een van de weinige plekken waar je veilig was bij gevaar.

de burcht

Een sterk kasteel.

de kanteel

Stuk muur (op een kasteel) dat omhoog steekt.